

De 'Mandarijntjes' Bokaal

Bladzijden uit het programma 21 augustus 1852

In het Jubileumboek 1847-2012 van de Koninklijke Zeil- & Roei-Vereniging staat op pag. 84 een interessant artikel over de 'Mandarijntjes Bokaal'. Deze prachtige prijs uit 1852 kreeg de KNZ&RV in 1990 aangeboden door een familie uit Velsen die deze prijs al jaren gebruikte als fruitschaal voor de mandarijnen.

Na onderzoek in 1990 door archivariissen van het Scheepvaartmuseum kwam men tot de volgende conclusies:

1. Koning Willem III had de prijs waarschijnlijk ter beschikking gesteld.
2. De prijs had f 1000,- gekost (gezien een gevonden offerte voor Koning Willem III van f 600,- voor 1 prijs en f 400,- voor 1 stuk zilver)
3. De prijs werd toegekend aan wedstrijd No. 10: Scheepsbarkassen
4. De winnaar van de prijs kon niet achterhaald worden

Tegenwoordig zijn de zoekmogelijkheden sterk verbeterd en is het gelukt om de feiten over deze bokaal te achterhalen. In het Algemeen Handelsblad van 23-8-1852 en de Rotterdamse Courant van één dag later stonden namelijk uitgebreide wedstrijdverslagen.

Het evenement

Met de wedstrijden op 21 augustus 1852 bij de Oosterdoksdijk in Amsterdam werd het eerste lustrum gevierd.

Er kwamen 81 deelnemers aan de start in 7 roei-nummers en 8 nummers voor zeilschepen. Vanaf een tribune kon men de wedstrijden bekijken, terwijl het orkest van Ed. Stumpff zorgde voor 'strelende' harmoniemuziek.

De prijzen van Koning Willem III

De twee prijzen die Koning Willem III beschikbaar stelde werden toegekend aan: Wedstrijd No. 8 : Overdekte Kotters, Schooners, enz.: f 600,-, gewonnen door de Henriëtte van den Heer E. Sillem c.s. te Amsterdam, medeoprichter en eerste voorzitter van de KNZ&RV. Wedstrijd No. 10 : Scheepsbarkassen. De prijs, bestaande uit een zilveren barkas, gewonnen door de barkas Prins Maurits van de heer G.C. Bosch Reitz uit Amsterdam.

Wie was de winnaar van de 'Mandarijntjes Bokaal'?

Uit de knipsels blijkt dat om de 'Mandarijntjes Bokaal' werd gestreden in wedstrijd No. 14 (XIV) voor Vracht- en beurtschepen. De omschrijving, een porseleinen Punschkom met gedreven zilveren voet en oren, komt precies overeen met de 'Mandarijntjes Bokaal'. De winnaar was het veerschip de Stokvisch van K. Dekker uit Zaandam, terwijl de 2e prijs (de Premie van f 50,-) werd gewonnen door A.P. Dekker met de Jonge Pieter. Deze prijswinnaars waren broers. Uit de twee bronnen kan afgeleid worden dat dit de 'Mandarijntjes Bokaal' is, die niet door de Koning maar door de KNZ&RV zelf beschikbaar is gesteld.

Veerschipper K. Dekker

Klaas Dekker (1801-1862) was veerschipper en koopman en hij was getrouwd met Duifje Meijnema, de dochter van een zeilmaker. In mei 1851 overlijdt Duifje en een jaar later wint Klaas Dekker de bokaal. Klaas Dekker zeilde in de periode 1846-1857 regelmatig wedstrijden met de Stokvisch, op de Zaan, in Amsterdam en ook in Rotterdam. Bij de wedstrijden voor vracht- en beurtschepen ging het meestal om geldprijzen, luxe voorwerpen of scheepsbenodigdheden. Het was voor de winnaars van de prijzen naast de eer ook een aantrekkelijke bijverdienste. De prachtige bokaal is wellicht voor een goede prijs verkocht. De 2e prijs (de Premie) in dezelfde wedstrijd was een bedrag van f 50,-. Dat is omgerekend naar 2021 bijna 600€!

Bron: Letty Swart, auteur van het boek 'Schipperij op de Zaan'

'de Stokvisch'

Vanaf 1833 vaart Klaas Dekker met de Stokvisch drie keer per week van Zaandijk naar Amsterdam met passagiers en vracht. Het schip is genoemd naar de vorige eigenaar van het schip, de fam. Stokvis. In de wedstrijdverslagen tot 1850 wordt de Stokvisch een 'Jagt' genoemd, later 'beurtschip'. Uit diverse verslagen blijkt dat Klaas Dekker veel prijzen heeft gewonnen met dit beurtschip. Op de foto één van de (latere) beurtschepen van de fam. Dekker.

De fabrikant van de bokaal

Ook is inmiddels bekend wie de bokaal heeft gefabriceerd. A.D. Verschuur (1817-1877) nam begin 1848 de 'Fabriek en Handel in goud, zilver en diamantwerken over van zijn vader G. Verschuur. Anthony Daniël Verschuur maakte zeer regelmatig prijzen voor de zeil- en paardenwereld. In 1859 had Anthony Verschuur een Juwelierszaak op het Damrak in Amsterdam.

Naam van de prijs

Nu bekend is dat de prijs niet beschikbaar werd gesteld door Koning Willem III, is de naam "Koning Willem III Bokaal" eigenlijk niet passend. Wellicht is "Stokvisch Bokaal" een betere naam?

Simon Schermerhorn

N°. 8. Overdekte Kotters, Schooners, enz. De prijs van f 600, aangeboden door Z. M. den Koning, werd behaald door Henriëtte, toebeh. aan den Heer E. Sillem c. s., te Amsterdam, en de premie, bestaande in de inleggelden, door Komeet, toebeh. aan den Heer Edw. Taylor, te Nieuwe Diep. Hierbij is aan te merken, dat de kotters van den Heer Sillem, kort na het afzeilen met een ander vaartuigje verward geraakte en zijne vaart moest staken: waaraan de Kotters van den Heer Taylor.

N°. 10. Scheepsbarkassen. De prijs, bestaande in een zilveren barkas, gegeven door Z. M. den Koning, behaald door Prins Maurits, toebeh. aan den Heer G. C. Bosch Reitz, te Amsterdam; en de premie, bestaande in de inleggelden, door Sara Johanna, toebehoorende aan den Heer Luden en van Geuns, te Amsterdam.

N°. 14. Vracht- en Beurtschepen. De prijs bestaande in een O. I. porseel Punschkom met gedreven voet en ooren, werd behaald door de Stokvisch, toebeh. aan den Hr. K. Dekker te Zaandam, en de premie van f 50 door Jonge Pieter, toebeh. aan den Heer A. P. Dekker te Zaandam. Zes mededingers.

Bron: Algemeen Handelsblad 23-8-1852

Twaalfde wedstrijd: n°. XIV, vracht- en beurtschepen, lengte onbepaald. Voor de prijzen der vereniging, 1ste prijs, een porseleinen punschkom met zilver gemonteerd, door de Stokvisch, beurtschip van K. Dekker, te Zaandijk; 2de prijs, f 50, door de Jonge Pieter, beurtschip van A. P. Dekker, te Westzaan.

Bron: Rotterdamse Courant 24-8-1852

